

100 ÉVES A MAGYAR RÁDIÓZÁS

„A magyar Rádióhírmondó budapesti adóállomása, mint a magyar találmányú fémvezetéses Telefonhírmondó utódja, nagynevű elődjének stúdióvá átalakított helyiségéből most kezdi meg hivatalosan működését...”

1925. december 1-jén 17:00 órakor e szavakkal avatta fel Demény Károly államtitkár, a Magyar Királyi Posta vezérigazgatója a Magyar Rádiót, nem sokkal később pedig Sándor Erzsébet kamaraénekesnő hangján felcsendült Donizetti nagyáriája a Linda című operából...

A modern kor tömegkommunikációs eszközei közül a rádió a második leghosszabb ideje velünk lévő, a szó legszorosabb értelmében velünk élő médium. A mára már a tudományos mainstream részévé vált technológiai determinizmusnak a könyvnyomtatás mellett mi sem lehetne jobb bizonyítéka, mint a rádiózás, amely alapjaiban változtatta meg a modern kor társadalmát. És hiába jöttek az elmúlt egy évszázadban újabbnál újabb technológiák (televízió, műhold, internet), a rádiózás láthatóan még ma is meghatározó része a tömegkommunikációnak.

A Magyar Rádió az elmúlt száz évben több volt, mint pusztán hírközlő eszköz vagy szórakoztató elektronika: a magyar kultúra, a történelem és a közgondolkodás elválaszthatatlan részévé, a nemzet kollektív emlékezetének őrzőjévé vált. Jelen különszámunkkal a centenárium előtt tisztelgünk. A századik évforduló nemcsak az ünneplésre ad alkalmat, hanem a számvetésre és a tudományos igényű visszatekintésre is. A rádiózás története ugyanis egyben Magyarország 20. és 21. századi története is: a detektoros készülékektől a digitális streamingig, a Telefonhírmondótól a podcastok világáig ívelő út tükrözi társadalmunk technológiai és szociológiai változásait.

A kötetben olvasható tanulmányok interdiszciplináris megközelítéssel vizsgálják a médiumot. A témát feldolgozók fókuszában műszaki, szociológia vagy éppen antropológiai megközelítéseket is találunk, ami önmagában is jól mutatja a rádióknak mint médiumnak a sokszínűségét. Mindannyian a saját szakterületük lencséjén keresztül elemzik a rádiózás múltját, jelenét vagy éppen lehetséges jövőjét. A sorok között megelevenednek a hőskor technikai kihívásai, a műsorszerkesztés elveinek változásai, a rádiós beszéd módja hatása a magyar nyelvre, valamint a rádió szerepe a mindennapokban és a történelmi fordulópontokon.

Ez a különszám tisztelgés mindazok előtt, akik az elmúlt száz évben hangot adtak az éternek. Ugyanakkor szól a hallgatóhoz is, aki nélkül a rádiózás csupán üres transzmisszió, néma jelátvitel maradt volna.

Radetzky András
szerkesztő